

JASŃNIE (1082) *av*

jaśnie (982), **jasno** (55), jaśnie *a.* jasno (45); jasno *LudWieś* (7), *BielKom* (1), *BielSat* (2), *BielSpr* (1), *KochMRot* (1), *BielSjem* (1), *KochPieś* (1), *Phil* (1), *GrabowSet* (2); jaśnie : jasno *FalZioł* (1 : 1), *RejJóz* (1 : 1), *RejKup* (5 : 2), *KromRozm I* (6 : 1), *RejWiz* (11 : 5), *RejZwierc* (4 : 2), *BibRadz* (8 : 1), *BielKron* (2 : 1), *Mącz* (23 : 5), *RejAp* (74 : 2), *RejPos* (102 : 2), *BiałKat* (18 : 1), *KwiatOpis* (2 : 4), *RejZwierc* (29 : 3), *KochPs* (1 : 1), *KochPhaen* (3 : 1), *BielSen* (5 : 1), *ArtKanc* (1 : 1), *LatHar* (1 : 1), *WujNT* (60 : 1), (1 : 1); jaśnie *a.* jasno *RejWiz* (1), *BibRadz* (3), *BielKron* (2), *Mącz* (10), *RejAp* (7), *RejPos* (4), *BiałKat* (1), *RejZwierc* (2), *KochPhaen* (1), *WujNT* (14).

Wszystkie samogłoski jasne.

comp i sup -jaśniej (110 + 5); -ěj (6), -(e)j (109). *nã-* (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Z blaskiem, wydając lub odbijając światło; illuminate Calep* (53) : łożce iuż wnet wznidzie/
Ktoré tám do twych okien dolyć iáśnie przydzie. *PudlFr* 68; *Calep* 505b; *GrabowSet* Sv.

W porównaniu (1): O Pánno przenachwálebnieyfa [...] dokądże poštěpuiesz/ iáko zorzá bárzo iáfno wynikáiąca? *LatHar* 410.

Zwroty: »jaśnie, (*a.* jasno) połyskawać, błyskać się« [*szyk zmienny*] (4 : 1): Pożrzy wzgorę fkały iuż iáfno fie blyfkáią/ A promienie słoneczne zyemię rofwieciáią. *RejWiz* 34v; Tym kłztałtem Argo płynie. po máłzt piérwfa gálfnie Połowicá/ oštátek połyskawa iáfnie. *KochPhaen* 14, 10, 17.

»jasno (*a.* jaśnie) świecić, gorzeć, pałać« = *clare lucere Mącz* [*szyk zmienny*] (11 : 5 : 1): *PatKaz III* 114; *RejKup* 18; *RejWiz* A2; *RejZwierc* 58v; *BielKron* 136v; *Mącz* 55d; *RejAp* 194v; *ZAdny* nie zákrywa świece/ zápaliwszy iá [...] ále iá záváždy na świecznik fthawia/ áby wchodzącym w dom záváždy iáfnie świeciłá. *RejPos* 337; Iáfna ielt zorza/ iáfno łożce páła/ Ták będzie y twa cnotá okazała. *KochPs* 52, 106; *SkarŻyw* 277; *KochTr* 17; *StrykKron* 350; *KochPhaen* 8, 16; *ArtKanc* B3; *Klon* 80.

Wyrażenie: »jasno rozpalony« (1): [*król pychy*] Koronę ma ná głowie iáfno rospaloná *RejWiz* 166.

W przen (19) : A ftanie w onym fwietle co y w nocy świeci/ Ktore wiará á cnotá iáfnie fie podnieci. *RejWiz* 63; *RejZwierc* 51.

Zwroty: »najaśniej się błyszczec« (1): W fortunnych czáliech cnotá fie więc niłzczy/ Ale w przeciwnych naiáśniej fie blyfzczy. *RejZwierc* 211v.

»jaśnie oświecić (*a.* oświecać)« (3): ále iuż nam oštátecznie połał/ [...] Syná fwego miłego/ onę nieskończoną fwiátłość/ która iáwnie á iáfnie ofwieciłá wfzytek fwiát. *RejPos* 338, 338v, 339.

»jak pochodnia pałać jasno« (1): By/ wfzytek rospalony/ Ogniem twym świętym/ iák pochodnie/ Pałał/ z wfząd ogárniony/ Záváždy iáfno/ nadobnie *GrabowSet* I2v.

»jaśnie świecić, oświecić się« [*szyk zmienny*] (10 : 1): *RejJóz* F2; Ale tám iuż ná gorze fwiátłość nieskończoną [...] Iż fie nigdy nie mieni/ y nigdy nie gáśnie/ Iedno iuż ták ná wieki záváždy fwieci iáfnie. *RejWiz* 154; *RejAp* 120; *RejPos* 36v, 337v, 339v; *RejZwierc* 51; Oko/ powiáda/ wiáry gdy fie w fercu czyiem iáśnie oświeci na baranká Bożego/ łzczerze pátrzy *SkarŻyw* 119; Słowo páńskie iáfno świeci/ Gdy ie Pán Bóg w fercu wznieci. *KochMRot* A2v; *BielSen* 6; *WujNT* 139.

Wyrażenie: »jaśnie zapalony« (1): Ale oto wnet okazał ony krzyżyki pięknie málowáne/ á ony świece iáfnie zápalone w fercu fwoim onemu Pánu fwoiemu *RejPos* 351.

Szeregi: »jawnie a jaśnie« [szyk 3 : 1] (4): Pan wŕzechmogący á zbáwiciel náŕz/ kthory nam iáwnie á iáŕnie ŕwieci ŕwiętemi ŕlowy/ náúkami/ y poŕthępki ŕwemi. *RejPos* 339v, 338, 338v, 339.

a. *Z przymiotnikiem* (1) : Widząc błónie żieloné/ y powietrze czyŕtę/ Y ŕłóńce górnóŕwiętné/ iáŕnie przeźrzoczyŕtę *GosłCast* 23.

a. *Do połysku* (2) : [Setnik ma być gotowy, coby swoje towarzysze] náuczyl iáko ŕobie máiá dobrze poczynác czáŕu potrzeby/ k temu iáko ŕie ma prędko vbierać we zbroię wychędożywŕzy iá iáŕno. *BielSpr* 13v.

b. *Okazałe, ŕwietnie, wspaniałe; sławnie; luculente, nitide, splendide Mącz; luculenter Calep* (7) : Fortunniem ŕie vrodził/ gdyŕ mię nie minęłá [o staroŕci]/ Przeto moiá oŕobá/ iáŕno zákwitnęłá *BielKom* B; Polluceo sacrificantium verbum, Tych kŕórci ofiáruyá. Et significat, Okazałe/ yáŕnie/ ofiáruyę/ á po páńsku. *Mącz* 201b; *Splendide Pięknie/ Iáŕnie/ ŕwietnie/ hoynie. Mącz* 409c, 201a, 247d; *Calep* 620b.

Zwrot: »jaśnie sŕynąc« (1): Starý y nowý Zákon mináł Ktorý jaŕnie wŕŕytkiem ŕlŕnął *RejKup* o3.

2. *Bezchmurnie, pogodnie; widno [zawsze forma „jasno”]* (17) : *LudWieŕ* B2; Yákoż to bywa/ iz y żeglarze kyedy yáŕno a cíche morze/ á wyátr dobry máyá/ opuŕciwŕŕy wyollá/ krotofilá myędy ŕobá/ albo co inego czynyá. *KromRozm I Lv; RejWiz* 96v; wyŕpy teŕ Iá nie dáleko od ŕiebie/ ták iz kiedy iáŕno Hiberniá widác w Szkocij. *BielKron* 277v; *Lucidam, Záŕwiecam/ yáŕno czynię. Mącz* 201b.

W przeciwstawieniach: »jasno ... mgła (3), chmurno (a. z chmurami) (3), deszcz (2), ciemno« (9): Według znamienia iáŕno/ albo teŕ deŕzcz. *FalZioł V* 55v; Od pełniew trochę iáŕno/ wŕzakże z przechodzącemi chmurami/ z gromy y ze dżdżem *LudWieŕ* B2, Bv, B2, B2v, B3; *RejWiz* 21v; To iest/ z iedney ŕtrony byłá mgłá/ á z drugiew k Izráelitom bárzo iáŕno. *BibRadz I* 38d marg; *RejZwierc* 24v.

Przysłowie: po ŕmętku wefele/ á po wielkim záburzeniu/ rádo iáŕno bywa. *RejPos* 108v.

Szereg: »ciepło i jasno« (1): Także vkazuie Wrzeŕnia do pełniew ciepło y iáŕno/ á zaranki będą chłódne *LudWieŕ* B2v.

Przen: Pokój (1) :

W przeciwstawieniu: »burza ... jasno« (2): TV ŕie fatá mieŕzáiá by Márzec z chmurámi/ Náđ tymi Węgięrkimi/ zacnemi gorámi. Lecŕ co wiedzyeć co Pan w ŕwych/ ŕkrytoŕciach vráđził [...] A co wiedzyeć iestli gdy/ z wichrem nie powŕtanie/ Ze tę burzá roŕpędzi/ a iáŕno náŕtanie. *RejZwierc* 108v.

3. *O białym kolorze* (2) :

Wyrażenie: »jaŕniej niŕli ŕnieg wybielon« (2): Ale iestliże thy mnie pokropiŕz á omyieŕz/ tedy iáŕniew niŕli ŕnieg będą wybielon [super nivem dealbabor *Vulg Ps* 50/9]. *RejAp* 8v [przekłáđ tego ŕamego tekŕtu] *RejPos* 47v.

4. *Wyraźnie, w sposób oczywisty, przekonywający, pewnie, dokładnie, zrozumiale; bezpośrednio, naocznie; jawnie, otwarcie; enodate, evidentem, explanate, explicite, perspicue Mącz, Calep, Cn; palam, plane Mącz, Cn; aperte, signifikanter Mącz; enucleate, manifeste, patenter Calep; clare, demonstrative, dilucide, illustrissime, liquide, liquidius, liquido, luculente, luculenter, praeclare Cn* (910) : *BierRaj* 23; *OpecŻyw* 181; *RejPs* 38v 145v; ktori lyŕt yasnie znaczi yz to v k m. zawsche bilo *LibLeg* 11/78v; *SekłWyzn nlb* 2; ato teŕ požáđanie yáŕnie zakazał wdziewiątyŕm/ y wdziewiątyŕm przikazaniu ŕwoym

SeklKat Kv; *RejKup* y3v; *KromRozm I* B4v; i tamże przy zgromadzeniu miałta/ iałnie się wżego co przedtem ćwierdził i vczył/ odprzysiąkł *MurzHist* C4; A yálnyey to odpis Innocentiufow wyyądrza. *KromRozm III* P4v, C4, D8v, N7; *DiarDop* 113; *LubPs* E3, I2v *marg*, T4, Z5v, aa2v *marg*; *GroicPorz* gg; Tám náydziełz iałnie/ iż przes opokę nie Piotrá/ ani Papieżá rozumieią/ iedno tylko lámeo Pána Iezu Kryłtá. *KrowObr* 14v, 20v; Nie zły przykład/ który/ prołzę ćię/ przyłtofuy iałniey ku rzeczy náłzey. *OrzRozm* B3; Rozważyłem ty wżytki rzeczy łam w tobie iałnie [*Omnia haec tractavi in corde meo, ut curiose intelligerem Vulg Eccle 9/1*] / iż łprawiedliwi y mądrzy/ y ich łludzy łą w ręku Bożych. *BielKron* 81; ábowiem niepowiáda żeby gwiazdy niebieskie niebyły znákami/ ále iałnie ie zowie być známiony *LeovPrzep* bv; *RejAp* 2v, 3, 7, 21v (17); ále otho małz Iáná/ Márká/ Máttheufzá/ Lukáfá s. ktorzyć tho ták iałnie przed oczy położyli/ nie ináčzey iedno iákobyś łam ná to pátrzył. *RejPos* 112v, 190v, 214, 288v, 339v (7); *RejPosWiecz*² 95; *BiałKat* 31, 78v, 321; Gdzie iałnie tylko wierni máią obiecáne zmartwychwłtanie chwálebne/ y żywot wieczny *GrzegŚm* 30, 4; *KuczbKat* 315; *RejZwierc* 5, 174v, 257v; *WujJud* 96, 131v, 161, 173v, 223, 255v; *WujJudConf* 128v; A wżyftkę náukę pobożności Apołtoł błogofławiony/ ácz krotko wżákże dofyć iałnie/ záváiera tu we dwu rzeczách *RejPosWstaw* [21²]; *WierKróc* A3v; *CzechRozm* A5v [2 r.], 123, 167, 169v, 180, 199; Ná powodowá łtronę należy/ łprawę/ ktorá [...] przeciwko pozwánemu idzie/iałnie miánowác [*nomen disertè exponere*] *ModrzBaz* 94v; Y ná wielu innych mieyfcách/ wielce y iałnie bárzo dziefeyłze Heretyki/ Luterany/ y Zwingliany potępia. *SkarŻyw* 91, 565; *CzechEp* 141, 204, 227, 272, 274 [2 r.] (10); nie v nich iałnie o dziećinnym chrzćie nie znaydzie. *NiemObr* 147; *KlonŻal* Cv; Bog iałnie ie pokarał/ bo źli bárzo byli/ Y iáko kogo podyść/ to tylko myłłili. *BielSen* 17; *PapUp* G; *ActReg* 43; *Calep* 343b, 364b, 394b, 636a, 791b; Skąd to iałnie idzie/ iż krew Chriřtuřowá w kielichu/ iełt krew ofiáry zakonu nowego *WujNT* 287, 43, 164, 286, 555, 817; *WysKaz* 32, 35; *SarnStat* 225, 580, 978; *SkarKaz* 486a; *KlonWor* 72.

W charakterystycznych połączeniach: jałnie kazać obiecować (3), odkrywać, przyczytać (2), przyznać (2), rozkqz(ow)ać (2), (s)przeciwi(a)ć się (3), zakazać (3), (za)przec się (2), znaczyć (4); jałnie barzo (6), dosyć (dość) (16), nazbyt, tak (24).

W porównaniach (10): *WujJud* 69; A iák Słóńce ná niebie Bog nam iałne łprowił/ Ták iałnie łławę twoię Podole obyáwił. *PapPan* V3. Cf »jałniej niż słońce«, »jałniej niż światłość«.

W przeciwstawieniach: »z farbowaniem, pod pokrywką (a ogólnie) (2), trudnym a zawiłkłym wyrozumieniem, zakrycie, z daleka, w sercu swoim ... jałnie« (7): *KromRozm II* q4; Także co Moizełz o przymierzu poiednánia mowił pod pokrywką a ogólnie/ to oni iałniey oznaymowáli/ á prawie iáko páłcem vkzáli *BibRadz I* 353v; *GórnDworz* S2v; *WujJud* 6v; *ModrzBaz* 94v; A iełt nie pod iákim od ludzi zmyłłonym podobieńłtwem/ ábo iákim trudnym y zawiłkłym wyrozumieniem [...] podaná náuká tá Ewánliey ś. ále prawdziwie: łzczerze y iałnie: żeby to y prości mogli rozumieć *CzechEp* 130; Wżákże nie śmieiąć iałnie łpytać/ przeczby Piotrá nád inłze przełóżył: pytaią z dáleká; Ktoby był miedzy nimi wietłzym. *WujNT* 76.

W połączeniach szeregowych (17): zdało się nam za barzo potrzebne przed WKM w tej rzeczy słuszenie, jałnie a prawdziwie się obmowić. *Diar* 65; Abowiem kto czego dowodzi/ ma iałnie á otworzyłcie bes żadney wátpliwóci dowodzić *GroicPorz* x4v; Explicate, Iáłno/ Wyrozumnie/ Dowodnie. *Mqcz* 305c; Perspicue, Przezroczyłto/ Iáłnie/ Iáwnie łatwie Wiádomie. *Mqcz* 406b, 249a

[2 r.], 278d, 303a, b, 392b, 494d; *RejPos* A6, 230, 338; zówzdy fię potym ftárał/ áby iásnie á ku poięciu poľpolitemu/ otworzyście á profito náuczal. *SkarŻyw* 86; *CzechEp* 130, 292.

Zwroty: »być jaśnie« [w tym: wedle czego (1), ku czemu (1), przeciw(ko) czemu (4), czym (1), w czym (3)] (10): *LibLeg* 11/175; *KromRozm I* O4v; *RejAp* 191 v; *WujJud* 31v, 101v; nye tylko nye przeciw piľmu zakonu od Bogá im przez Moizeľlá dánego/ ále y owľľem yáľnye wedle piľmá onego náuká y ľpráwa yego wľľyľtká byľá *KromRozm II* i2; *Diar* 73; *WujJud* 201; Nie nie przymowác/ áni pozwalác coby iáľnie w piľmie nie byľo* *ReszPrz* 39; *OrzJan* 92.

»jaśnie dowieść (a. wywieść), dowiedziony« (8 : 1): *KromRozm III* F, H6v; Vćiekánie/ iáľnie dowiedziane/ pewny znák iest winnoľci *GroicPorz* hh4, x4v; *OrzQuin* H3v; A iżbych tego iásniey dowiodł [*magis perspicua fiant*] com powiedziaľ/ tedy to ielzće w roznych wiekoch/ oľobách/ łtaniech/ y w roznych rzeczách okázác trzebá. *ModrzBaz* 9v; *CzechEp* 267; *NiemObr* 145; *WujJud* 547.

»jaśnie (do-, po-, u-)znać, poznan« [szyk zmienny] (24 : 1): *PatKaz II* 77v [2 r.]; *RejKup* f7v; *LubPs* A3v, aa2v; *LeovPrzep* H2v; *RejAp* 57v; Przedfię ia wiele ludzi widzę/ ktorzy znáią to iáľnie/ iż zle czynią/ á wdy fię hámowác niechcá *GórnDworz* Ff3v, G6v, Kk6v; Gdyż widzą że tych w łobie przymiotow niemáią/ Ktore w niemych źwirzátkach iáľnie vznawáią. *HistLan* B2v, E2v; *RejPos* 247, 340; *BialKat* 178v; *KuczKat* 170; *RejZwierc* 166v, 182; *CzechRozm* 186v, 206v; Po drugim teľz znáku tákże iáľnie poznalź Kośćioľ Boży/ to iest/ po łtáteczney y łtárożytney trfáľośći *SkarJedn* 21; *GórnTroas* 26; *RybGęśli* A3; *PaxLiz* B3v; *SkarKazSej* 679b.

»mieć [co] jaśnie« [szyk zmienny] (11): *KromRozm II* m2v; *KromRozm III* K6v; *SarnUzn* B7; *RejAp* 5; *BialKat* 138v; *RejPosWiecz*² 95; á nic nieprzyimowác/ czego iáľnie w Piľmie niemáľz. *WujJud* 6v; *SkarJedn* 85, 108; *NiemObr* 96; Abo iáko iásniey v Máttheuľzá mamy: Tá iest krew moiá nowego teľtámentu. *WujNT* 287.

»jaśnie mowić, (o)powiedác, (o)powiedzieć (się), powiedany, (o)powiedziany, wymowion« = *expresse* (a. *explicite*) *dicere, explanare* *Mqcz* [szyk zmienny] (43: 38 : 22 : 1 : 3 : 1): *SeklKat* Iv, K3; Yákoż yáľnyey mógl powyedzyeć/ iż ná káplaná należy ofyárowác? *KromRozm III* K5, D; A aczkolwyek przed nya yáľnyey nyepowyedzieli bycz ľzye zlodzieymy wľchakze ľzyą oná domyľlyala *LibMal* 1554/186; *LubPs* F2v marg; *GroicPorz* 13; *RejWiz* 136v; *BibRadz* 4.Esdr 6/38; Explanari passivum, Być wyłozón/ Szerzey á yáľniey wymówiön. *Mqcz* 303b, 321a, 416b; *RejAp* 5,14v, 37, 112, 116v (10); bo iefli fię pan Dworzánin będzie łromáľ iáľnie o miłośći łwey powiedzieć/ więc niechay doľtátecznie wypifze. *GórnDworz* Cc3, N4; *RejPos* 13, 36, 104, 247, 295 (22); A iż ták Pan ná nas káľkaw [...] iáľnie y przez Proroki nam to opowiedzieć raczyľ/ y ná oľtátek przez łyná łwego miłego. *RejPosWiecz*³ 98; *BialKat* 3v, 246, 301; *GrzegŚm* A3v, 3, 12 [2 r.], 13, 62, 64; *HistLan* B2; *RejZwierc* 2v, 8v, 27, 184v, 258; Y ná drugim mieľcu ielzće iáľniey/ że Pána Chriľtuľá we Mľzy ofiáruią/ powiada [św. Augustyn] *WujJud* 244v, 71v, 95v, 107, 132, 154 (15); *BialKaz* C3; á Páweľ święty iáľnie przeciw temu mowi/ powiedáiąc *CzechRozm* 228, 45, 57, 113v, 152, 186; *ModrzBaz* 94v [2 r.]; *SkarJedn* 9, 248, 280; *CzechEp* 148, 282, 426; *ReszPrz* 53; *WerKaz* 284; *GórnRozm* G4; *PaprUp* E4; *WujNT* 174, 330, 519, 629, 864; *WysKaz* 17, 33, 34; *SarnStat* 1019; *SkarKaz* 486a; *CiekPotr* 26; Kto táki? á ták śmiáły? powiedz iáľnie o tym. *GoslCast* 64.

»jaśnie (na)uczyć (a. nauczać), nauczon« (16 : 1): Bo wżifitkym włodarstwo dano Iako ma być fhałowano. Czo ieft komu poruczono Iafnie wlytky nauczonu. *RejKup* b7v, b6v; *LubPs* R5v; *GrzegRóżn* K; A za nie iafnie Moyzełz vczyl Zydów téy Wiary *BiałKat* 3v, 243v; *GrzegŚm* 35; Gdy fłowo Boże przepowiadaią/ prawdą że obcych ięzykow vzywac nie mamy/ ale iafnie kazdego nauczac. *WujJud* 182; *RejPosRozpr* c2; *CzechRozm* 235, 266v; *SkarŻyw* 86; *CzechEp* 179; *LatHar* 56; *WujNT* 299, 310, 659.

»jaśnie objaśni(a)ć (się)« (10): á z ofatkiem vciekay fie do Moizełzá á do Prorokow: tho ieft/ do tych kthorzy tobie lepiey/ iafniey/ á fzyrzey woła á naukę Pána twego/ obiálnic będą mogli *RejPos* A6, 288, 338; *RejZwierc* 8v; *CzechEp* 307; *ActReg* 43 [2 r.]; vkazuiemy im tak wiele piłm z ftárego y nowego Teftamentu/ ktore tę prawdę/ iafniey niż fłonce dzień objaśniaią *WysKaz* 33; *SarnStat* 479, 1216.

»jaśnie (ob-, wy)wołać, obwołany« (11 : 2): gdyż Anyoł iafnie ftoiąc na fłoncu woła á opowieda frogość przyfzłą iego. *RejAp* 163v, 7v, 80v, 102v, 124v, 194; Nie ieft táyno iuz z nas káždemu/ kto ieft Pánem náłzym/ gdyż go nam iawnie á iafnie Bog Ociec przez wżytki piłmá á przez Duchá s. obwołać rofkazał. *RejPos* 343v, 159, 196v, 278, 293, 297v, 356.

»jaśnie (o-, na-, wy)pis(ow)ać, opisany, spisany« (33 : 12 : 1): *SeklWyzn* b4, f3v; *LibLeg* 11/170, 187v; *KromRozm II* 1; A to ten fwyety papyez yálne wypifuye Pyotrowę władzą y zwirzchność nád wlfem kołcyołem *KromRozm III* N6, G8, K, O4v; *Diar* 70; *GroicPorz* ii4; *KrowObr* 16, 182v; *OrzRozm V*; Hiłtorykowie połtronni [...] dofyć iafnie o náłzych przodkach piáli *BielKron* 337v; *GrzegRóżn* Mv; *Mącz* 416b, 464a; *GrzegŚm* 62; *SarnUzn* E8; *RejPos* 295; *KuczbKat* 175; *RejZwierc* 11; *WujJud* 149v, 260; *WujJudConf* 64v; *CzechRozm* 164, 198, 258v; *ModrzBaz* 95v; *StryjKron* 31; *CzechEp* 6, 252; Ignácycus iafnie piłze/ y wyznawa/ iż fyn Boży/ nie ieft onym Bogiem náde wżytko *NiemObr* 122, 78; *ReszPrz* 37, 44; *ReszHoz* 135; *GórnRozm* K2v; O czym Ian S. Ewángeliłtá naiásniey wypifał. *WujNT przedm* 31; więłtza ieft ślepotá odłzczepieńcow/ ktorzy kościoła Kátholickiego w piłmie tak iásnie opifánego nie widzą: á niźli Żydow *WujNT* 629, 163, 529, 576, 849; *SarnStat* 988.

»jaśnie oznajmić (a. oznajmować), oznajmiony« (12 : 2): *BibRadz* I 1c marg, 353v; [*Luter pisał*] czekam czálu iż to pan Kryłtus iafniey ludzyem oznaymi *BielKron* I95v; *RejAp* 1v; *RejPos* 17v, 159, 269v; *BiałKat* 98v; *WujJudConf* 205v; *CzechRozm* 92; na pozwaną [*stronę*] należy/ obronę fwą iásnie oznajmić [*rei etiam exceptionis caput aperte declarare*]. *ModrzBaz* 94v; *SkarŻyw* 484; nie tak iafnie ftárym onym oycom w przyrodzonym y piłanym zakonie oznajmione fą ty trzy w bołtwie perfony *SkarKaz* 274b, 118b.

»jaśnie pokaz(ow)ać (a. okaz(ow)ać, a. ukaz(ow)ać) (się)« = *clare ostendere* *Mącz*; *palam ostendere, satis a. vere declarare, maxime resplendere* *Modrz* [*szyk zmienny*] (222): *RejPs* 84v, 213v; Tak o tym trzymam/ a okażę to iafniei iefli kto będzie tego żadał. *SeklWyzn* g2v, b4, Cv, c2; *LibLeg* 11/138, 152v; *SeklKat* P4; *KromRozm I* D; *KromRozm II* bv, d4, g4, k3, lv (10); Drugye dwa znaki [...] yálne nam then kołcyoł vkażą/ iż yeft y ma być yeden y Apołtolłki. *KromRozm III* E5v; A iż fye tak ftáło/ z kfyąg fpraw ápołtolłkich yálne fye okázuye. *KromRozm III* G6, C, C4, E7, H4, H8v (15); *DiarDop* 100; *LubPs* A2, A3, A4, B3v, N2v, X6v; *KrowObr* 16, 75, 81, 82v, 161v (7); *RejWiz* A4; *Leop* +2v; *RejZwierz* 77v, 92, 135; Láłká y moc Páńfka iafnie fię w nim okázowála. *BibRadz* I 32a marg, I 4v,

6v, 148v, 273v; wyrzucamy thy ich potwarzy y kłamstwá/ w ktorých iáko oni powięźli/ pokazálimy iáśnie *GrzegRóżn* B4, A2v, E2, L2; *Plano*, *Gładzę*. Et Meta. Wykładam/ Iáńniey okázuyę *Mącz* 303a, 201a, 285a; *SienLek* a3; *RejAp* 161 [2 r.]; *GórnDworz* L18; *GrzepGeom* G2, L3; *RejPos* 25, 70, 88v, 142, 152 (19); *BiałKat* 108v, 166; *GrzegŚm* A4, 18, 26, 26; *KuczbKat* 195, 215, 225, 250; *RejZwierc* 101v, 119, 182v, 184 [2 r.], 210v; *WujJud* 120, 160, 165, 165v, 173v, 236; *RejPosRozpr* c, c2v, c3; *RejPosWstaw* [21³]v [2 r.] 41v, [41⁸]v [2 r.]; *BudNT przedm* c; *CzechRozm* 34, 63, 165, 165v, 169 (10); *KarnNap* Bv; Z tych tedy słow wyżłzey powiedziánych/ iáśnie fię okázuię [*perspicuum est*]/ że to ięft bárzo wielką Rzeczyópolitey zarázá/ ięfli między dobremi a złemi żadney rozności niebędzie *ModrzBaz* 46; Bo iáko wiele białe głowy wpráwách ludzkich záłzkodzić mogą/ dofyć iáśnie okazáá [*satis declaravit*] [...], Iewá *ModrzBaz* 49; fpráwami cnotliwemi żeś prawdziwy śláchćic iáśnie pokazuy [*vere nobilem declares*] *ModrzBaz* 57, 6v, 14v, 87, 97, 99, 129v; *SkarJedn* 80, 84, [180], 318; *SkarŻyw* 15; *StryjKron* 59, 66; *CzechEp* 28, 36, 108, 166, 204 (16); *NiemObr* 99; *ReszPrz* 28, 54; *WerGość* 254, 258; *BielSen* 3; *ArtKanc* K18v; *GórnRozm* A4v; *PaprUp* G4, H; *ActReg* 149, 163; *Phil* P4; *OrzJan* 14, 23; Chrifus boftwo fwoie iáśnie pokazował. *WujNT* 299 marg, przedm 4, 8, 22, 31 [2 r.], s. 35 (28); *WysKaz* 4, 28, 33, 35 [2r.]; *SarnStat* 90, 94, 95, 193, 656 (8); *SkarKazSej* 684b.

»jaśnie prorokować, przepowiedzieć« [szyk zmienny] (4 : 3): *RejAp* 84; *RejPos* 344v; którego [*Chrystusa*] Páweł święty przepowiadał iáśnie ludziem. *BiałKat* 236; tedy naprzod Máláchiafz o they Świętości iáśnie prorokował/ tymi słowy *KuczbKat* 190; *WujJud* 150; *SkarJedn* d6v; *StryjKron* 6.

»jaśnie (przy)patrzyć (się)« (13): A tu fie każdy w tym Pfalmie iáśnie przypátrzyć może iż ięft dwoiáki kofcioł *LubPs* Gv, aa5; *RejZwierc* 80; *RejPos* 3v, 135v, 189v, 207 [2 r.], 294v, 313; *RejZwierc* 182; zaráz do niebá idą y iáśnie pátrzą na Bogá w Troycy iednego/ ták iáko ięft. *SkarJedn* 273, 340.

»jaśnie świadczyć (a. poświadcząć, a. wyświadcząć)« (12): *KrowObr* 179v; *RejPos* 256; *RejZwierc* 11; O tym y Dionifius Areopágita y Auguftyń ś. iáśnie świadczą. *WujJud* 166, 167v; *CzechRozm* 23v; *StryjKron* 59; *CzechEp* 210 [2 r.]; Bo tu iáśnie świadczy Iákub S. Iż Abráhám przez dobre vczyńki sftał fię y był názwan przyiáćielem Bożym. *WujNT* 790, 51; *WysKaz* 4.

»jaśnie twierdzić, potwirdzić się« (3 : 1): *RejPos* [21³]v; Ktory to/ á mym zdániem/ Inadz ięłczće iáńniey/ choć słowy krotkimi twierdzi/ iż ftáry Teftáment o tym ięłczće pod záłoną mowi. *CzechEp* 220; *CzechEpPORz* **2v; *SarnStat* 619.

»jasno uczynić« = *perspicuum a. planum facere* *Mącz* (2): *Perspicuum facere*, Iásno vczyńić/ fzerzey á łatwiey ktorą rzecz wyłóżyć áby tym lepiey moglá być poyęta. *Mącz* 406b, 303a.

»jaśnie (u)słyszeć« [szyk zmienny] (16): *LibLeg* 6/158v; nieomyłne fá święte słowá ięgo ty ktore tu słýłzyfz iáńnie od niego. *RejAp* BB6v, 70v, 121v, 138v; *RejPos* 214, 245, 281, 292v, 293v (7); *RejPosWiecz*² 91; *BiałKat* 381v; Tu iáńnie słýłzyfz iż żywoth wieczny [...] ludziom obiecował Kryftus ktorzy go poznawáli. *GrzegŚm* 40; *CzechRozm* 27.

»jaśnie widzieć (a. widywać), (o)baczyć, ogládać, widziany« [szyk zmienny] (66 : 18 : 6 : 1): [*Maryja*] nad wflytki anioly ij święté/ iáńniey boga oytza/ ij od niego narodzonego fyna/ ij pochodzącego od obu/ ducha świętego widzi *OpecŻyw* 187; *PatKaz II* 53v [2 r.], 62v; *RejPs* 39; Weźmifz to wflytko pińánye przedfyę [...] ogládałz yáńnye/ yáko fye dáleko yedno od drugyego odftırzęła. *KromRozm I* H4, G2; *MurzHist* Ov; *LubPs* A3v; *KrowObr* 2, 184v; *KromRozm III* I5v; *RejWiz* 2, 14, 37, 147v;

»jaśnie znać [= *widąć*]« [szyk zmienny] (9): *FalZioł* IV 30d; *RejWiz* A2v; *BibRadz Ex* 10/10; *GórnDworz* F8v, Gg2, Kk5; *SkarJedn* 308; *GórnRozm* G; łczyńieli malé [...] Choćia kąłać nie może/ wdy czego go vczy Przyrodzenie/ iálnie znác/ gniewa fie/ y mrczy *GórnTroas* 70.

»jaśnie znać da(wa)ć [= *unaoczniać*]« = *non obscure significare* *Modrz* [szyk zmienny] (11): *KromRozm II* 12; *Leop* VVv; *BibRadz I* *3v; *RejPos* 316; *ModrzBaz* 37; *SkarJedn* 40, 280; Tedy też y tym lámym/ to iálnie káždemu duch Boży znać dawał: iż ... *CzechRozm* 181, 80; *CzechEp* 343; *OrzJan* 122.

Wyrażenia: »jaśnie osławiony« (1): [*każda pociecha*] w łowiech Duchá s. przez rozmáite pífmá Prorockie y Apóstolkie o tym iáwnie wydánych/ á iálnie á z dawná wźzemu łwiátu osławionych y rozłzáfowánych. *RejPos* 354.

»jasno przez się« (1): *Intendunt in ea quae perspicua sunt*, Ná tym fie báwią co yáľno przes fie yeft. *Mqcz* 445a.

»jaśnie przed ludźmi, przed wszystkimi« (1 : 1): *Palam in ore atque in oculis omnium gesta sunt*, iálnie fie przed wźyftkimi dźiało. *Mqcz* 273a; *WujJud* 6v.

»jaśniej niż słońce, w słońcu; jaśnie jako słońce« = *luce clarius* *Mqcz* (5 : 1; 1): *RejWiz* 51 v; *Mqcz* 55c; chocia y iálniey to widzą niżli łońce/ iż fie wola á rofkazanie Páńłkie dáľko nie zgadza z wolą [...] ich. *RejAp* 116, 148v; *SkarJedn* 85; *CzechEp* 330; *WysKaz* 33.

»jaśniej niż światłość« (1): *Ostendam vobis luce clarius*, Okażę to wam yáśniey niż lámá yeft łwiátłość. *Mqcz* 201a.

Szeregi: »jaśnie a bezpiecznie« (2): To theż znamy yáśnye a bełpyecznye/ iáko Páńłka łwyęta prawdá wdzyęcznye/ Trwa *LubPs* aa2v; *GórnDworz* Mm2v.

»nie jaśnie ani dokładnie« (1): *Lukař ná tym mieyfcu/ nie iálnie ani dokłádnie/ o tych rozmowach/ iákieby były pífał* *NiemObr* 78.

»jaśnie i (a) dostatecznie« [szyk 3 : 1] (4): *KromRozm II* q4; *Diar* 55; *GórnDworz* Cc3; áni łobie żadnego innego łpołobu poczęcia iego [*Chrystusa*] szukać/ ábo łobie zmyłłać będe/ nád ten dofyć iálnie y dołtátecznie w łowie Bożym opíłány. *CzechRozm* 164.

»jaśnie i (a) dowodnie« [szyk 4 : 1] (5): Stáđci yeft nyeułtáwiczność náuki kácerłkyey/ która łye wczorá w Luthrze [...] yáľnye á dowodnye pokazáľá. *KromRozm II* p3v; *KromRozm III* C; *StryjKron* 59, 66; *SarnStat* *7. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»jaśnie a głośnie (a. głośno)« (3): *LibMal* 1554/187; *RejAp* 37; Apółtołowie y Prorocy wźyfcy iálnie á głofnie to włzędy obwoływáią *RejPos* 293.

»jawnie, (a, i) jaśnie« = *aperte palamque* *Mqcz* [szyk 84 : 9] (93): *Kradną y ymienie/ gdi go vzywáią/ á zato dołfyć nie czinią/ takie łam pan Chriłtus yáľnie/ y yawnie zowie złodzieymy/ y łothry* *SeklKat* L2; *LubPs* A2, A3v, A4, N2v, X6v; *BibRadz I* 148v; *Mqcz* 278d; Ale kiedy ty widomymi rzeczám/ iáwnie y iálnie ná Kácerzá poiedźiefz/ vłtápic íi plácu mułi. *OrzQuin* Aa2; Izałz fie ich wiele ktemu nie vnióło zá iáwnym báłwochwáłstwem/ ná ktore iáwnie á iálnie pátrzą oczy náłze. *RejAp* 27, AA3, llv, 45v, 80v, 161 (14); *RejPos* llv, 36, 66v, 117, 152 (48); *RejPosWicz*² 93v, 95; *Bog* [...] nie brákuiać żadnym łtanem iáwnie á iálnie powoływa/ á chce áby byli wźyfcy zbáwieni *RejZwierc* 5, 11, 38v,

101v, 184, 258v (10); *WujJud* 79v; *RejPosRozpr* c2; *RejPosWstaw* 110v; *GórnRozm* K4; *Calep* 377a, 394a, 746b, 761b; *WujNT* 299, 471. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 8 r.*]

»jaśnie i nieodezwanie« (1): przez nález [prawce/ które ná ten czas iáśnie y nieodezwanie [*solidum et irrevocabiler JanStat* 884] [...] vřtáviamy *SarnStat* 1104.

»jaśnie a (i) nieomylnie« (2): gdyż to Pan iáśnie á nieomylnie obiecuie káždemu wiernemu řwemu/ by řie iedno vznař w vpádku řwoim [...] iř řie on teř do káždego náwroćić chce *RejZwierc* 266; *CzechEp* 106.

»jaśnie a oczywiřcie« (1): Ktory [*Zbawiciel*] iuř nam miał iáśnie á oczywiřcie okázác wřzytki zwody á obřdliwořci řwiátá tego. *RejPos* 188v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»jaśnie, (a (prawie)) na oko« [szyk 4 : 2] (6): *RejWiz* 14; *RejAp* 145, 190v; Opowiedáiąc [...] pořtáwy ich/ ktorým řie iáśnie káždy á práwie ná oko řłufźnie przypátrzyć moře. *RejPos* 189v; *HistLan* E2v; *WerGořć* 202.

»jaśnie i (a) otworzyřcie, otworem« [szyk 5 : 2] (6 : 1): Abyř áni zámykař áni pieczęthowař tych křiař/ ále áby ták otworem á iáśnie ku czythániu káždemu byř *RejAp* 191v; Y vczynilem iá byř rzecz tę/ ták w obec [...] nikogo nie miánuiąc áni iáśnie y otworzyřcie przeciř ktorey zořobná ořbie piřząc *CzechEp* 6, 204, 205 [2 r.], 383, 423. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»jaśnie, (a) po prostu« = *aperte et simpliciter* *Modrz* (2): A ieffli duchowne odrodzenie rozumiećie miłořć/ y dobre vczynki: mowićieř iáśnie po prostu/ iáko Kořćioř mowi *WujJud* 115v; *ModrzBaz* 94v.

»porządnie i jaśnie« (1): Dla czego iá teř poki mi tego prawdą iářną řłowá Bořego porządnie y iáśnie/ kámienia twárde⁸⁹ nie zbije/ ná infze I. M. wywody [...] odpowiedác niechcę. *CzechEp* 269.

»jaśnie a (i) szczyrze« = *pure et nude* *Modrz* [szyk 3 : 2] (5): *Diar* 49; *SarnUzn* E8; *RejAp* 43v; *WujJudConf* 251; Zgořá ná řędźiego naleřy/ áby řáđził okrom miłořci y vřalenia/ okrom gniewu/ wařni/ zazdrořci/ okrom vporu o rzeczách iářnie á řzczerze powiedźiánych [*pure et nude propositis*]/ wedle řámych tylko dowodow *ModrzBaz* 94v.

»szYROKO a (i) jaśnie« [szyk 4 : 1] (5): *KromRozm III* C4v; *Mącz* 303b; Oznaymiwřy teř tho iř miał zeffác ná řwiát iářnie á řzyroko řłowo řwoie. *RejAp* 71; *RejPos* 104; *CzechEp* 267. [*Ponadto w połączenia szeregowym 1 r.*]

»jaśnie i widomie« (2): *RejPos* 338; Niewiem iáko kto widzieć iářnie/ y widomie poznác moře/ ieffli kto ieff w Pánie Chriřtufie przeyřzánym ábo nie. *WujJud* 68. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»włařniej i jařniej« (1): wiele řię řnadź rzeczy trafiáło/ ktoreby włařniej y iářniej wyráźone być mogły/ á zwłářzcza ktore z trudnych piřm Zydowřkich Iá wźięte *BibRadz* *5.

»jaśnie i wyrażliwie« (1): máiąc to iářnie y wyráźliwie/ do czego wiárá moia przytknioná ieff/ ná tym przeřtawam/ y tym řię ćieřę. *NiemObr* 96.

»jařniej i znaczniej« [szyk 1 : 1] (2): Te to Páńřkie řłowá gdzieř řię prořę ćię znaćniej y iářniej peřnią/ iáko w tym to Mieřcie Rzymřkim? *ReszHoz* 117; *WujNT przedm* 21. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»jaśnie i řrzetelnie« (5): *CzechRozm* 206v, 258v; *CzechEp* 252; *NiemObr* 99; křięgi Dzieiow Apořtolřkich vřázuią kořćioř prawdziwy/ ták iářnie y řrzetelnie; iáko Ewáγγελije vřázuią Chriřtufá prawdziwego *WujNT* 393.

Wyrażenie przyimkowe: »na jasno« (1):

~ W przeciwstawieniu: »w sercu ... na jasno« (1): z okfitości fercá vftá mówią: á fkarb w fercu záchowány/ vftá ná iáfno odnořzą [Vulg Matth 12/34, Luc 6/45], *BiałKat* 48v. ~

a. Z elipsą łącznika (10) : *SeklKat* K; Ifczecz niewymyflam fobie Wffak to dobrze yáfno tobie *RejKup* cc5v; *KromRozm I* H2; *KromRozm III* N8; záprawdę niefłtychác by go iuz wzywano/ iáfnie o tym mowy wiele. *SarnUzn* H5; *WujJud* 195; To tu iáfnie przeciw odłczepieńcom/ iz ťwięci ludzie mogá być fpráwiedliwymi [...] przed Pánem Bogiem. *WujNT* 193, 16, 278; *SkarKaz* 158a.

W charakterystycznych połączeniach: *jaśnie barzo* (2), *dobrze*.

b. Z przymiotnikiem (10) : Abowiem to ieft rzecz iáfnie wiadoma/ iákoř ieft dobrotliwy *RejPs* 127v; *SarnUzn* D3 marg; Takieř teř ieden drugiemu niedawno/ czoř iáfnie nieprawdziwego powieďal *GórnDworz* Rv, A2v; *RejZwierc* 40; *WujJud* 43, 243v; Ale tá rzecz iz ieft przez fię łámá iáfnie dowodna/ ták dłuęey zabáwki niepotrzebuie *StrykKron* 462; *WysKaz* 34.

W charakterystycznych połączeniach: *jaśnie dobrotliwy, dowodny* (2), *nieprawdziwy, niewymowny, przeciwny, ťwiadomy, wiadomy, widomy*.

Szereg: »lepiej i jařniej« (1): á nie wzgardzay grzeřznego żywotá mego/ żadnemu lepiej y iářniej nie ťwiadomego/ iáko tobie łámemu. *LatHar* 594.

5. O zdolności dobrego widzenia (6) : Ano mařz tego pewny przykłád nád onym fłepo národzonym/ ktorego Pan iáfnie ofwiećić á hoinie pocieřzyc [...] raczył *RejZwierc* 174.

Zwroty: »jařnie patrzyć« (1): Cernere et videre, Clarissime cernere, yáfnie pátrzić/ Cernere oculis. Ofięęnąć á ogářnąć oczymá/ dobrze doyřzreć. *Mącz* 48c.

»jařnie widzieć« = *elare videre* Vulg (4): *MurzNT* Mar 8/25; *BudNT* Mar 8/25; Potym záfię połóżył ręce ná oczy iego: y poczáł widzieć y vzdrowiony ieft/ ták iz widział wfzytko iáfnie. *WujNT* 8/25, s. 153 marg.

6. *Odważnie, bez lęku* (3) :

Zwrot: »wejřzreć, patrzyć w oczy jasno« [szyk zmienny] (2 : 1): Ano więcř to zacznemu nadobnie przyřtoi Patrzyć iafno wfzem w oczy choć ich wiele ftoi *RejJóz* E2v; *BielSat* L3v [*idem*] *BielSjem* 26.

7. *Laskawie, życzliwie* (4) : Zdarz miły pánie áby fię iáfnie obroćiło fwięte oblicze twoie ku mnie fludze twoiemu *RejPs* 185v.

Zwrot: »wejřzeć, patrzyć [na kogo] jasno« (2 : 1): Ku źiemi Wołoskiej. ACh má miła fáfiaďo/ weyřrzyřz na mię iáfno/ Mnie dziř od nieprzyiaćiól ze wfzyřtkich ftron ćiáfno. *BielSat* Gv [*idem* *BielSen* 14]; O Pięćna nocy [...] Pátrř ná nas iáfno w pořřród tych tu łáfów *KochPieř* 15; *BielSen* 14.

8. O wymowie samogłosek (1) : Mało to [ij] nietakié iako ii iednoře fię nie tak iáfnie wymáwiá oboie iako ii a kćemu moře być zarás zdruęiem wokáliřzem wymówiono/ czego ii niemoře *MurzOrt* B2.

9. *Jako składnik tytułu grzecznościowego* (78) :

Zestawienia: »Jařnie, Jasno Ořwiecony [w tym: *Ksiąę* (7), *Pan a Pan* (3), *Księżna* (2)]« (9 : 3): Ten przykłád Iářnie ofwiecone á Miłofciwe Kfiąęćá vpewnia nas wtym/ iz wiele ćwiczenie pomaga *GliczKsiąę* A4, A2 [2 r.]; Thy ťiedm Zamkow/ Iáfno ořwieconemu/ Pánu á Pánu Magnuřowi z łáfki Boęey Krolowicowi Duńfkiemu/ Norweyřkiemu/ Wandálfkiemu/ y Gockiemu. [...] przysłuchaiaę. *KwiatOpis* Dv, A2, [C]2; Iářnie Ořwieconey Kfiężnie Iey X. M. Pániey Pániey Zofiey z Mielcá/

Książnie Słuckiey etc. etc. Pániey mey miłościwey. *WysKaz*)(2, kt,)(2; *JanNKar* A3; *SarnStat* 168, 879.

»Jaśnie Urodzony« (1): za przyzwolenim ná rzeczy niżej opifane/ namilfzego fyná náfzego Iána Páleologa Cefarzá Romáńfkiego iáśnie vrodzonego *SkarJedn* 269.

»Jaśnie Wielebny« (2): IASNIE WIELEBNE^{mv} OYCY Y PA^{nv} IE^{go} M. X. IANOWI DIMITROWI SOLIKOWSKIEMV Z SOŁKOWA, z łáki Bozély Arcybifkupowi Lwowfkiómu fwému M. Pánu. *SarnStat* 834, 834.

»Jaśnie, Jasno Wielmożny [w tym: *Pan* (48), * *nazwiskiem* (8), *Książę, przyjaciel, Pani* (2), *Książna*]« (60 :1): *LubPs* A2; *GroicPorz* A3; Wirfze ná Herb Iáfnie Wielmożnego Páná Ianá Grábie s Tarnowá. etc. *RejWiz* A2, A3; A tego Pánftwá imieniem Krolá Iego M. Iafno wielmożny Pan á Pan Ian Chotkiewicz [...] Adminifrátorem ieft. *KwiatOpis* C3, A2 [2 r.]; *RejZwierc* A2, [28], 119, 210, 210v; *StryjWjaz* Av; *PaprPan* A2v, A3, Vv; *Oczko* A2; *SkarŻyw* kt; *StryjKron* A, 86 [2 r.], 200; *CzechEpPorz* *2; Drukował Alexius Rodecki/ Iáśnie Wielmożnego Páná/ Páná Ianá Kifzki [...] Typográf. *NiemObr* kt; *BielSen* 2, 3; *KochWrJan* 17 [2 r.]; *ActReg* 13, 88, 120; Do Iáśnie Wielmożnego Páná Iego M. P. Ierzego Chodkiewiczzá/ Stárofty Zmodzkiego: [...] y do innych Iáśnie Wielmożnych przyiaciół. *KołakCath* C2v, B4v; *KołaCathOkuń* A2; *JanNKar* A3, D3v; Ordinácia Iáfnie Wielmożnego Ianá Zamoyfkiego, Hetmáná Koronné^{go} *SarnStat* 1048, 228 [2 r.], 330, 421, 478, 591 (16); *WitosłLut* A; *VotSzl* A2; *CiekPotr*)(2; *CzahTr* A2 [2 r.]; Iáśnie Wielmożnev Paniey Iey Mści. P. Zophiey z Mielcá [...] Vniżenie Woyciech Skoráwec offiáruie. *SkorWinsz* kt, A2; *SapEpit* kt.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (8) : *MurzOrt* B2; clarum ostendere, Wycziściam/ Osławiam/ Czinię yáfnó. *Mącz* 55d, 33b, 55d; Excitate — Iafnie. *Calep* 383b, 203a, 324b, 607b.

Synonimy: **1.** okazale, pięknie, świetnie, wspaniale; **2.** pogodnie; **4.** dokładnie, dostatecznie, dowodnie, nieomylnie, oczywiście, otworzyście, pewnie, porządnie, prawdziwie, prosto, słusznie, wiadomie, właśnie, wyraźliwie, wyraźnie, znacznie, żrzetelnie; **6.** bezpiecznie, głośno, jawnie.

Cf **NIEJAŚNIE**